

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2023. március 13.

Unió kohéziós és mezőgazdasági kiadások: Hiányosságok az összeférhetlenségek felderítésére, megoldására és bejelentésére irányuló intézkedések terén

- *Nincs világos kép az érintett uniós összegek nagyságáról*
- *Még nincsenek elégséges intézkedések az átláthatóság javítására és a visszaélést bejelentő személyek védelmére*

Az uniós kiadások kapcsán létezik ugyan keretrendszer az összeférhetlenség megelőzésére és kezelésére, de az átláthatóság előmozdítása és a kockázatos helyzetek felderítése terén hiányosságok tapasztalhatóak. Erre mutat rá az Európai Számvevőszék új jelentése, amely elsősorban azt vizsgálja, hogyan kezelik a kérdést a legjelentősebb uniós kiadási területek, a mezőgazdasági és a kohéziós politika terén.

„A felülvizsgált jogszabályok és a közelmúltbeli esetek fényében arról akartunk meggyőződni, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok megfelelően kezelték-e az összeférhetlenséget a közös agrárpolitika és a kohéziós politika terén – tájékoztatott Pietro Russo, az ellenőrzést vezető számvevőszéki tag. – Megállapításunk szerint történtek erőfeszítések a gondok megoldására, de akadnak még hiányosságok is. Javítani kell az egyes esetekről történő beszámolást, hogy világos képet alkothassunk az összeférhetlenség által érintett összegekről.”

Az uniós szabályozás előírja, hogy az uniós források kezelésében (akár uniós, akár tagállami szinten) részt vevő minden személy kerülje a politikai vagy nemzeti hovatartozással kapcsolatos okokból, gazdasági érdekből, vagy bármely más közvetlen vagy közvetett személyes érdekből eredő összeférhetlenséget; amennyiben észlelt vagy tényleges összeférhetlenség esete merül fel, akkor az illetékes hatóságnak biztosítania kell, hogy az érintett személy felhagyjon minden kapcsolódó tevékenységgel.

Tagállami szinten az ilyen helyzetek megelőzésére és kezelésére leggyakrabban alkalmazott módszer az önbevallás. Az ilyen nyilatkozatok azonban megbízhatatlannak bizonyulhatnak, az információk összevető ellenőrzését pedig néha megnehezítheti az elégtelen adminisztratív kapacitás, az adatvédelmi szabályok, illetve a teljes körű átláthatóság elérésének általános nehézségei. A számvevők megállapították, hogy az általuk vizsgált országokban (Németország,

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Magyarország, Málta és Románia) az uniós programokkal kapcsolatos döntések meghozatalában és a kapcsolódó támogatások elosztásában érintett kormánytagok számára a nyilatkozattétel nem kötelező, jóllehet a rendeletek ezt 2018 óta kifejezetten előírják. A nyilatkozattétel gyakorlata uniós szinten is széles körben elterjedt, és erre nézve ellenőrzésekre is sor kerül, különösen az érzékeny funkciók tekintetében. Ugyanakkor a „forgóajtó-jelenség” (amikor egy köztisztviselő később a területéhez kapcsolódó szerepet tölt be a magánszektorban) eredendő összeférhetlenségi kockázatot jelent, ezért a számvevők ilyen esetekben aktívabb fellépést tartanak szükségesnek.

A Számvevőszék megítélése szerint a tagállami hatóságok nagy hangsúlyt fektetnek az összeférhetlenség feltárására a közbeszerzés terén, ám egyes figyelmeztető jelzésekre nem mindig fordítanak kellő figyelmet. Ilyen például az, hogy számos eljárásban nem jön létre megfelelő versenyhelyzet (pl. versenytárgyalás nélküli szerződések, vagy uniós finanszírozású projektekben részt vevő más érdekelt felekkel kapcsolatban álló pályázók). A számvevők megjegyzik azt is, hogy még nincsenek érvényben a visszaélést bejelentő személyeket védő intézkedések, és számos tagállamban késedelmes az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelmére vonatkozó szabályok átültetése.

A nyilvánosan elérhető források (az uniós mezőgazdasági és kohéziós finanszírozás kedvezményezettjeit felsoroló tagállami és regionális weboldalak, a Bizottság Kohesio nevű online platformja) jelenleg nem tartalmaznak információt a jogi személyek mögött álló végső kedvezményezettekről, ami korlátozza a nyilvános ellenőrizhetőséget. Az új programozási időszakban (2021–2027) az uniós országok irányítási és kontrollrendszereiben kötelező lesz közzétenni ezt az információt. A mezőgazdasági finanszírozás kedvezményezettjeinek 2023-tól kezdve információkat kell szolgáltatniuk arról, hogy mely vállalatcsoportokban vesznek részt.

A számvevők azt is megjegyzik, hogy nem állnak rendelkezésre nyilvánosan hozzáférhető információk az uniós kiadások megosztott irányításával kapcsolatos összeférhetlenség mértékéről, és olyan mutatók sem, amelyek a probléma gyakoriságát vagy nagyságrendjét mérnék. Nem minden szabálytalanságot jelentenek be, például akkor, ha az érintett összeg alacsonyabb 10 000 eurónál, vagy ha azokat a tagállamok még azelőtt feltárják és korrigálják, mielőtt a kiadásokat visszatérítésre bejelentik a Bizottsághoz.

Háttér-információk

Az uniós kiadások mintegy fele a Bizottság és a tagállamok megosztott irányítása alatt áll. Ide tartozik a két mezőgazdasági alap – az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) – és a három fő kohéziós alap: az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és a Kohéziós Alap (KA). Megosztott irányítás esetén a költségvetés végrehajtásáért továbbra is a Bizottság viseli az általános felelősséget, míg a tagállamoknak eredményes és arányos intézkedéseket kell hozniuk a szabálytalanságok megelőzése, feltárása és korrekciója érdekében, az pedig elsődlegesen a tagállami hatóságok feladata, hogy a kedvezményezettek szintjén azonosítsák és kezeljék a szabálytalanságokat.

Az „*Összeférhetlenség az uniós kohéziós és mezőgazdasági kiadások terén: létezik egy keretrendszer, de az átláthatósági és felderítési intézkedések még nem tökéletesek*” című, 06/2023. sz. különjelentés elérhető a [Számvevőszék honlapján](#).

A sajtó rendelkezésére áll:

a Számvevőszék sajtóirodája: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502